Dokumentansvarig
Moa Dreyer

Fastställare
Lars Mauritzson

Fastställt
1/12/2026

Tekniska krav och anvisningar

Mark- och utemiljö

Etableringsskötsel av gröna ytor under garantitiden (bilaga 1a)

Dokumentet gäller för följande verksamheter:

Bostad med särskild service, Förskola, Grundskola, Gymnasieskola, Kontor, Vård och omsorgsboende

Dokumentet gäller för:

Nybyggnad, Ombyggnad

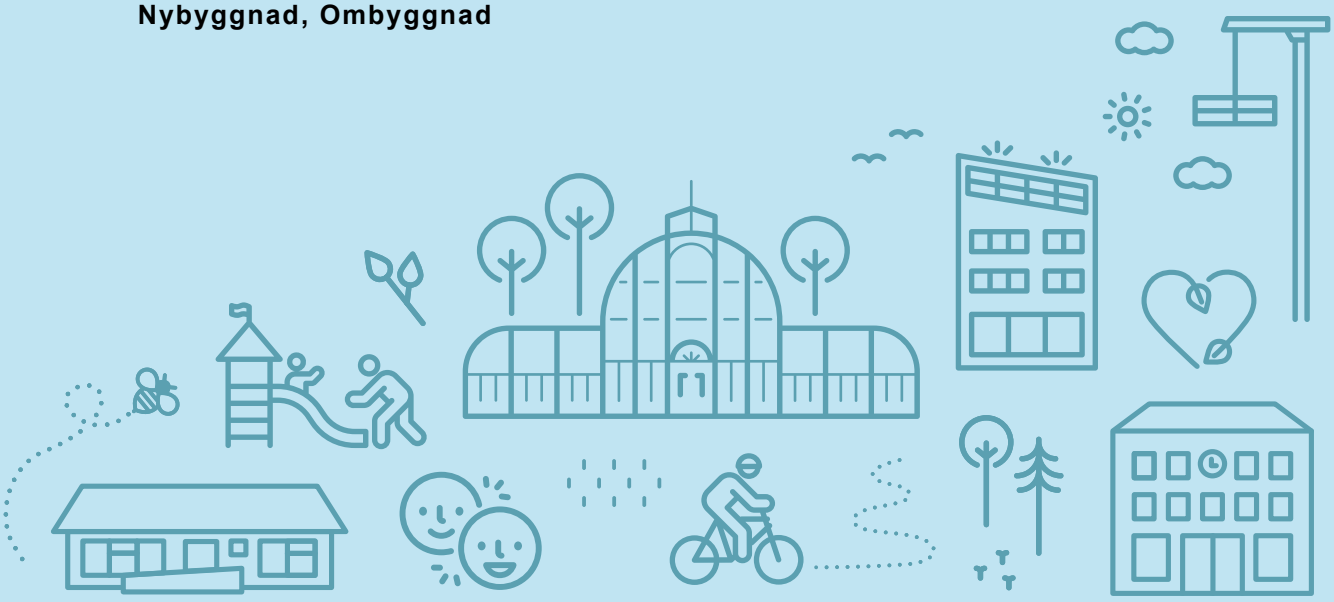

Innehåll

Garantitid **5**

Kontroll **5**

Läsanvisningar **6**

ETABLERINGSSKÖTSEL **7**

x.1 Städning 7

x.2 Vårarbete 7

x.3 Vattning 7

x.4 Gödsling 7

x.5 Ogräsrensning 8

x.6 Putsning 8

x.7 Uppbyggnadsbeskärning 8

x.8 Höstarbete 8

x.9 Uppbindningar 8

1 GRÄSYTA **9**

1.1 Städning 9

1.3 Vattning 9

1.4 Gödsling 9

1.6 Putsning 9

1.10 Gräsklippning 9

1.11 Lövhantering 10

2. SLÅTTER (ÄNG) MED UPPTAG **10**

2.1 Städning 10

2.3 Vattning 10

2.6 Putsning 10

2.12 Grässlåtter 10

3. BUSKAR OCH HÄCKAR **11**

3.1 Städning 11

3.2 Vårarbete 11

3.3 Vattning 11

3.4 Gödsling 11

3.5 Ogräsrensning 11

3.6 Putsning 11
3.7 Uppbyggnadsbeskärning av häckar 11
3.8 Höstarbete 11
4 KLÄNGVÄXTER 12
4.1 Städning 12
4.2 Vårarbete 12
4.3 Vattning 12
4.4 Gödsling 12
4.5 Ogräsrensning 12
4.6 Putsning 12
4.8 Höstarbete 12
4.9 Uppbindning 12
5 ROSOR 12
5.1 Städning 12
5.2 Vårarbete 12
5.3 Vattning 13
5.4 Gödsling 13
5.5 Ogräsrensning 13
5.6 Putsning 13
5.7 Uppbyggnadsbeskärning 13
5.8 Höstarbete 13
6 PERENNER 13
6.1 Städning 13
6.2 Vårarbete 13
6.3 Vattning 13
6.4 Gödsling 13
6.5 Ogräsrensning 14
6.6 Putsning 14
6.8 Höstarbete 14
6.9 Uppbindning 14
7 TRÄD 14
7.2 Vårarbete 14
7.3 Vattning 14
7.4 Gödsling 14

7.5 Ogräsrensning 14
7.6 Putsning 15
7.7 Uppbyggnadsbeskärning 15
7.9 Uppbindning 15

Garantitid

Garantitiden för åtagandet är enligt avtal och kontraktshandlingar (Allmänna Bestämmelser AB04, ABT06).

Entreprenören ansvarar för snöröjning / halkbekämpning och städning av hårdgjorda ytor under byggtiden, efter godkänd slutbesiktning tar stadsfastighetsförvaltningen över ansvaret gällande vinterväghållning och renhållning.

Relationsritningarna som ska biläggas DU-pärmen ska klargöra omfattningen av garantiåtagandet och det ska tydligt framgå vilka skötselytor det gäller.

Kontroll

Uppföljning av etableringsskötseln (tre år för träd samt två år för övrigt växtmaterial) kommer att ske dels som en del av Garantibesiktningen samt genom överenskomna syner (tre per år) och dels genom stickprovskontroll.

Efter varje genomförd skötselåtgärd ska entreprenören fylla i blanketten Egenkontroll (bilaga 1b) och mejla tillsammans med foton på utfört arbete till funktionsbrevlåda drift.utemiljo@stadsfast.goteborg.se, stadsfastighetsförvaltningen.

Tillväxten i växtmaterialet ska vara normal för varje art för att växten ska anses etablerad. Växter som byts ut under avtalad tid för etableringsskötsel eller vid garantibesiktningen ska öka i storlek motsvarande beräknad tillväxt mellan slutbesiktningen och utbytesdagen.

Förlängd garantitid gäller vid ersatt eller utbyte av växtmaterial.

Läsanvisningar

Denna arbetsbeskrivning är redigerad efter den så kallade pyramidregeln.

Den är ordnad i en hierarkisk struktur med koder och rubriker.

För varje kod gäller beskrivningen under tillhörande rubrik tillsammans med överordnade koder med tillhörande rubriker, som kan exemplifieras enligt följande:

För vissa skötselytor gäller ytterligare skötselmoment som specificeras genom extra underrubriker. Exempelvis Gräsyta har de extra underrubrikerna **1.10 Gräsklippning** och **1.11 Lövhantering**.

ETABLERINGSSKÖTSEL

x.2 Vårarbete

1 BUSKAR OCH HÄCKAR

1.2 Vårarbete (för buskar och häckar)

ETABLERINGSSKÖTSEL

Om det finns anledning att misstänka fel på växtmaterial eller växtbädd ska detta omedelbart anmälas till beställaren.

x.1 Städning

Skräp samt främmande material och föremål tas bort från ytan. Med skräp avses även nedfallna grenar och kvistar.

Första och andra året: Städning utförs en gång per vecka, året om.

Skräp samt främmande material och föremål ska efter avslutad städning omedelbart borttransporteras.

Vid kontinuerlig städning av planteringsytor får växtmaterialet inte skadas.

x.2 Vårarbete

Skadade, avbrutna grenar samt enstaka utstickande grenar avlägsnas.

Ytan luckras. Luckringen utförs på ett sådant sätt att de nyplanterade växternas rotsystem inte skadas.

Kanten mot angränsande ytor skärs så den blir jämn.

Allt ris, skräp, främmande föremål tas bort. Skräphögar ska tas bort samma dag.

Arbetet ska vara avslutat före 30 april.

x.3 Vattning

Vattningen startar 1maj och fortsätter till 31 augusti.

Före varje vattning ska kontroll göras, så att inget stående vatten finns i växtbädden. Detta ska i så fall rapporteras till beställaren.

Första året: Vattning en gång per vecka

Andra året: Vattning en gång per varannan vecka

x.4 Gödsling

Vid gödsling myllas/vattnas organiskt gödsel ned i växtbädden.

Om ytan är täckt av bark läggs dubbel mängd.

Gödsling ska ske i samband med vattning enligt nedanstående schema.

Gödsling i samband med vattning		
	Första veckan i maj	Första veckan i juli
År 1	-	Träd
År 2	Buskar och häckar Rosor	Träd

	Perenner Träd	

x.5 Ogräsrensning

Ogräs och dess rotsystem tas bort.

All ogräsrensning utförs manuellt och ska ske på ett sådant sätt att inte jorden förs bort från ytan.

Planteringsytor ska efter varje rensningstillfälle vara helt fria från ogräs, annan oönskad vegetation, skräp och ris. Växtmaterialet och dess rotsystem får inte skadas därför ska handryckning av ogräs utföras intill växterna. Särskild uppmärksamhet ägnas fröplantor av vedartat material och rotogräs.

Rens och skräp krattas ihop och bortforslas samma dag.

Gräs som från angränsande gräsyta växer in i planteringen ska tas bort. Gräskanten ska hållas jämn.

Ogräsrensning första året:
Ogräsrensning sker en gång var annan vecka 15 april – 15 nov

Ogräsrensning andra året:
Ogräsrensning sker en gång var annan vecka 15 april – 15 nov

x.6 Putsning

Avbrutna, skadade och döda grenar tas bort. Grenar och annan vegetation som tränger in över gata, cykel- eller gångväg, skymmer belysningar och trafikskyltar eller på annat sätt hindrar trafiken klipps bort.

Grenar och annan vegetation som försvårar tillgänglighet till gångvägar, aktivitetsyta eller som inkräktar på möjligheterna att sitta på bänk eller liknande klipps bort. Allt överblivet material bortforslas samma dag.

Putsning utförs i samband med ogräsrensning.

x.7 Uppbyggnadsbeskärning

Fläksår får inte förekomma. Beskärningen ska utföras så att det för växten karaktäristiska växtsättet inte förändras.

Beskärning utförs under ”JAS-perioden” (1juli – 30 september)

x.8 Höstarbete

I samband med ogräsrensning luckras jorden. Kanten mot angränsande gräsyta skärs eller huggs jämn.

Arbetet ska utföras under tiden 15 oktober - 15 november.

x.9 Uppbindningar

I samband med ogräsrensning kontrolleras uppbindningar.

1 GRÄSYTA

1.1 Städning

1.3 Vattning

Det första året är gräsmattan en nyetablerad växt, så vid torrperioder bör man underhållsvattna den, så att rötterna har en möjlighet att fortsätta rota sig. Vattnet ska vid varje vattningstillfälle tränga ner till 30 cm djup.

Vattning ska utföras under första och andra året.

Under den första veckan, håll gräsmattan och jorden riktigt fuktig hela tiden, den får inte stå under vatten. Vattningstiden under första veckan är cirka en till tre timmar om dagen, beroende på väderlek.

Under andra veckan, skärs tiden ner till cirka en timme per dag.

När tre veckor har passerat så är den färdiga gräsmattan med största sannolikhet etablerad, och vattningen kan återgå till det normala, cirka en till två gånger per vecka.

År 1	Första veckan ca 1 - 3 timmar om dagen.
	Andra - tredje, veckan ca 1 timme per dag.
	Fjärde veckan - säsongslut ca 1 - 2 ggr/ vecka.
År 2	Underhållsbevattnas beroende på väderlek.

1.4 Gödsling

Gödsling utförs under första och andra året. Direkt efter första klippningen för året.

Gödslingsmängden görs enligt anvisningar med organisk gödsel.

1.6 Putsning

Puts ska utföras så att träd eller annan vegetation samt utrustning inte skadas.

1.10 Gräsklippning

Gräsytan ska före klippning vara fri från grenar, stenar och andra främmande föremål. Klippning och puts (trimning) ska utföras så att gräsplantan, träd och annan vegetation samt utrustning inte skadas eller att ränder av oslaget gräs kvarstår.

Gräsets höjd, efter etablering, får inte vid något tillfälle överstiga åtta centimeter och inte heller understiga fyra centimeter på någon del av gräsytan. Puts kring hinder och kanter ska ske i direkt anslutning till varje klippning.

Ytorna ska efter klippning se rena och snygga ut. Gräs som hamnar på gångar och vägar ska alltid tas bort efter varje klippning.

Där risk finns att gräs som ligger kvar kan komma att skada underliggande gräs ska det slagna gräset tas bort efter varje klippning.

1.11 Lövhantering

Ytan räfsas eller blåses på höst och vår.

Efter det att huvuddelen av lövet fallit inleds arbetet med att få bort lövmassorna, vilket utförs erforderligt antal gånger. Senast 15 december ska arbetet vara färdigt, varefter lövsamlingar inte får förekomma.

I samband med vårarbetet på övriga ytor ska ytan räfsas och löv samt kvarbliven flis från vinterväghållning avlägsnas. Senast den 30 april ska arbetet vara färdigt.

Ej avslutad lövhantering på grund av väderlek (fastfrusna löv) ska fortsätta när vädret är tjänligt.

2. SLÅTTER (ÄNG) MED UPPTAG

2.1 Städning

2.3 Vattning

Det första året är slåtterytan en nyetablerad växt, så vid torrperioder bör man underhållsvattna den, så att rötterna har en möjlighet att fortsätta rota sig. Vattnet ska vid varje vattningstillfälle tränga ner till 30 cm djup.

2.6 Putsning

Puts ska utföras så att träd eller annan vegetation samt utrustning inte skadas.

2.12 Grässlåtter

Grässlåtter ska utföras med skärande redskap.

Ytan slås två gånger per säsong. Första slåttern utförs mellan 15 juni och 15 juli och den andra slåttern mellan 15 augusti och 15 september.

Gräset ska efter varje klippningstillfälle samlas upp och bortforslas senast inom en vecka. Puts kring hinder ska ske i direkt anslutning till varje slåtter.

Ytorna ska efter klippning se rena och snygga ut. Gräs som hamnar på gångar och vägar ska alltid tas bort efter varje klippning.

3. BUSKAR OCH HÄCKAR

3.1 Städning

3.2 Vårarbete

Kvarblivet löv som inte kan nedmyllas tas bort och ytan avjämnas.

3.3 Vattning

Vattnet ska vid varje vattningstillfälle tränga ner till 30 cm djup.

3.4 Gödsling

Ett lager på 5 - 10 cm välkomposterad organisk gödsel, luckras ned ordentligt i befintlig jord i samband med första vattningen i maj.

Surjordsväxter gödslas med rhododendrongödsel.

3.5 Ogräsrensning

3.6 Putsning

3.7 Uppbyggnadsbeskärning av häckar

Alla häckar formas så att basen blir bredare än toppen.

Beskärning utförs under första och andra året.

Beskärningen ska vara avslutad före 15 mars.

Häck med genomgående stam:
På häck med genomgående stam (till exempel bok, avenbok, lärk och gran) kortas sidogrenarna in så att häcken förgrenar sig.

Toppen ska inte kortas in förrän häcken nått önskad höjd.

Häck utan genomgående stam:
Häcken ska klippas till:

Första året: 25 cm höjd

Andra året: 40 cm höjd.

3.8 Höstarbete

4 KLÄNGVÄXTER

4.1 Städning

4.2 Vårarbete

4.3 Vattning

Vattnet ska vid varje vattningstillfälle tränga ner till 30 cm djup.

4.4 Gödsling

Ett lager på 5 - 10 cm med väl komposterad organisk gödsel, luckras ned ordentligt i befintlig jord i samband med första vattningen i maj.

Gödsel får inte läggas på växternas rothalsar.

4.5 Ogräsrensning

4.6 Putsning

Växter med ett andra flor skärs ner. Vissna blommor, blad och avbrutna, nedskurna stjälkar tas bort.

Nya rankor hängs upp.

4.8 Höstarbete

4.9 Uppbindning

I samband med ogräsrensning utförs uppbindning. Uppbindning med bambukäppar ska utföras så att växtens form behålls.

5 ROSOR

Anlagd yta planterad med rosor.

5.1 Städning

5.2 Vårarbete

Kupning utjämnas. Kvarblivet sjukdomsangripet löv tas bort.

5.3 Vattning

Vattnet ska vid varje vattningstillfälle tränga ner till 30 cm djup.

5.4 Gödsling

Ett lager på 5 - 10 cm med väl komposterad organisk gödsel, luckras ned ordentligt i befintlig jord i samband med första vattningen i maj.

Gödsel får inte läggas på växternas rothalsar.

5.5 Ogräsrensning

5.6 Putsning

Vildskott, sjukdomsangripna blad och vissna blommor tas bort.

5.7 Uppbyggnadsbeskärning

Första året: Ingen beskärning

Andra året: Beskärning utförs före 15 maj

Rosbeskärning utförs fackmässigt och efter rostyp (10 - 25 cm ovan mark eller till frisk ved). Kraftiga grenar (4 - 6 st.) lämnas kvar. Svaga skott och rotskott tas bort.

5.8 Höstarbete

Rosorna ska kupas.

6 PERENNER

6.1 Städning

6.2 Vårarbete

6.3 Vattning

Vattnet ska vid varje vattningstillfälle tränga ner till 30 cm djup.

6.4 Gödsling

Ett lager på 5 - 10 cm med väl komposterad organisk gödsel, luckras ned ordentligt i befintlig jord i samband med första vattningen i maj.

Gödsel får inte läggas på växternas rothalsar.

6.5 Ogräsrensning

6.6 Putsning

Växter med ett andra flor skärs ner. Vissna blommor, blad och avbrutna, nedskurna stjälkar tas bort.

6.8 Höstarbete

6.9 Uppbindning

I samband med ogräsrensning utförs uppbindning. Uppbindning med bambukäppar ska utföras så att växtens form behålls.

7 TRÄD

7.2 Vårarbete

7.3 Vattning

Vid extremt varmt väder vattnas även utanför vall/ring.

Vattningsvall runt trädkupan får inte skadas, ska kontrolleras och justeras vid varje vattningstillfälle.

Första året: Träden vattnas med 200 l vatten per vattningstillfälle innanför sin vattningsvall eller vattningsring eller bevattningssäck.

Andra året: Träden vattnas med 250 l vatten per vattningstillfälle innanför sin vattningsvall eller vattningsring eller bevattningssäck

Tredje året: Trädet vattnas en gång före midsommar och därefter var tredje vecka, med start veckan efter midsommar. Vattningen avslutas vecka 33. Trädet gödslas med minst två rejäla nävar lättspriden naturgödsel som vattnas ned i början av maj samt veckan efter midsommar. Vattningsvall runt trädkupan får inte skadas.

7.4 Gödsling

Första året: Trädkupan gödslas med 5 dl/m2 organisk gödsel i samband med vattning första veckan i juli.

Andra året: Trädkupan gödslas med 5 dl/m2 organisk gödsel i samband med första vattningen i maj samt vattning i juli.

7.5 Ogräsrensning

Trädkupan i gräsmatta ska vara 1,2 m i diameter.

Vattningsvall runt trädkupan får inte skadas och lagas vid behov.

Efter tredje årets sista ogräsrensning jämnas kupan ut och uppbindningsmaterial tas bort, i samråd med ansvarig markingenjör på serviceavdelningen.

Komplettering med jord till ursprunglig höjd (i förhållande till trädet) görs vid behov.

7.6 Putsning

Basalskott tas bort. Stamskott tas bort efter samråd med beställaren. Skotten avlägsnas (lusning) före förvedning.

Tredje året: Eventuella stam- och stubbskott upp till första grenvåningen tas bort. Skotten avlägsnas (lusning) före förvedning en till två gånger per säsong. Allt överblivet material bortforslas samma dag.

7.7 Uppbyggnadsbeskärning

Uppbyggnadsbeskärning, det vill säga konkurrerande toppskott, skott med spetsiga grenvinklar som inte är arttypiska och felriktade grenar tas bort. Gallring av grenar som sitter för tätt utförs.

Alla träd med normal krona (gäller ej små eller smalkroniga trädslag) längs körbana och cykelbana ska kronhöjas till en stamhöjd på 3,20 m runt om under en beskärningsperiod på flera år där den kraftigaste av grenarna tas bort först. En hel grenvåning med fler än två grenar får aldrig tas bort på ett år:

Första året: Ingen beskärning

Andra året: Kronhöjning för ”fria höjden” påbörjas efter samråd med ansvarig markingenjör på serviceavdelningen.

Tredje året: Lyftning av kronhöjd för fria höjder fortsätter samt justering av felriktade och för tätt sittande grenar.

7.9 Uppbindning

Uppbindningsmaterial som störar, skruvar och band justeras.

Skruvar och band byts vid behov.

Saknade eller trasiga störar anmäls till beställaren.